

ACTUALITATEA ECUMENICĂ ȘI BISERICESCĂ ECUMENICAL AND CHURCH NEWS

**Alocuțiuni cu prilejul decernării titlului
de Doctor Honoris Causa al Universității „Lucian Blaga”
Sibiu / Hermanstadt
Primului Ministru al Bavariei Horst Seehofer
27 mai 2010**

*Alocuțiunea Președintelui Universității „Lucian Blaga” din Sibiu –
Prof. Dr. Werner Schaal*

Stimate domnule Prim Ministru Seehofer,
Onorat auditoriu,

Universitatea «Lucian Blaga» din Sibiu își permite luxul unui președinte de universitate german. E adevărat că acesta nu are drept de semnătură – pentru aceasta există rectorul clasic – dar este consultat în multe aspecte importante legate de universitate.

Vă rog să-mi permiteți ca, în această funcție, să spun câteva cuvinte despre universitatea care vă conferă astăzi titlul de *Doctor honoris causa*.

Această universitate a început să existe cu adevărat în 1990, după o perioadă grea pentru România din punct de vedere politic. A început atunci cu circa 800 de studenți și a crescut în ultimii 20 de ani, sub conducerea fostului Rector Ciocoi-Pop și a actualului Rector Oprean, având acum un număr de 15.000 studenți la cursuri de zi, și alți circa 10.000 de studenți la ID – o realizare extraordinară.

Datorită unor strădanii intense de a-și însuși standarde științifice acceptate pe plan internațional, de a aduce îmbunătățiri în procesul de predare și de a adopta metode moderne de management al calității s-a reușit ca Universitatea «Lucian Blaga» să se claseze în primele șase universități din cele 50 de universități de stat din România.

Fără nicio îndoială, biblioteca care s-a inaugurat acum un an este cea mai bună și cea mai modernă din România ; iar titlurile de *Doctor honoris causa* pe care le acordă sunt recunoscute de Ministerele Științei din Germania fără probleme – cu siguranță că și dumneavoastră, domnule Prim Ministru, puteți profita de acest fapt.

Alocuțiuni

Ceea ce mi-aș dori eu foarte mult este ca germanistica, atât de importantă în provincia istorică Transilvania, să poată fi susținută și să se dezvolte, în ciuda numărului scăzut de studenți – poate și cu ajutorul german-bavarez.

Amintesc aceste lucruri atât de detaliat pentru că sunt convins că, din mai multe motive, și nu numai financiare, va începe o concurență acerbă între universitățile românești, încercări susținute de eliminare unor instituții de învățământ superior.

Sunt convins că «Lucian Blaga» sub conducerea actuală este foarte bine pregătită pentru astfel de provocări.

Cu câțiva ani în urmă am fost președintele Universității din Marburg (de unde universitățile din München au atras unii dintre cei mai buni profesori, acest lucru nu este așa important acum). Ceea ce vreau să spun este că, despre orașul Marburg se spune nu că **ar avea** o universitate ci că **este** o universitate. Domnul primar Johannes care a vizitat de mai multe ori orașul partener Marburg cunoaște această formulare.

De aceea sunt convins că buna colaborare dintre Universitatea «Lucian Blaga» și orașul Sibiu va face ca, într-un viitor apropiat, să se spună același lucru despre Sibiu.

Stimate Doamnelor Prim Ministru, este o mare onoare și o promisiune pentru viitor, faptul că ați acceptat distincția care vi s-a oferit și vă doresc pentru activitatea dumneavoastră viitoare, mai ales în folosul universităților, toate cele bune.

Alocuțiunea Rectorului Universității „Lucian Blaga” din Sibiu – Prof. Dr. Ing. Constantin Oprean

Stimate domnule Prim Ministru,
Excelențe și Eminențe
Stimate domnule Secretar de Stat,
Stimate Doamnelor Prefect,
Stimate Doamnelor Președinte al Consiliului Județean,
Stimate domnule Primar,
Distinși oaspeți,
Doamnelor și domnilor,

Integritati et merito – Integritatea și meritul sunt onorate astăzi,
Se onorează și angajamentul social în strânsă legătură cu atașamentul față de valorile creștine în societatea noastră de astăzi.

În *laudatio* au fost enumerate în extenso argumentele care au stat la baza acordării titlului de DHC.

Nu doresc să repet aceste merite, doresc totuși să amintesc că în persoana dumneavoastră se îmbină în mod fericit, politicianul și omul de stat vizionar cu un credincios catolic.

Sunt acestea două fațete ale unei personalități care astăzi este greu de găsit în forma aceasta, care însă poate deveni, mai ales în vremuri de criză pe toate nivelurile, purtătoare de speranță pentru mulți oameni.

Dar numai speranța nu este îndeajuns, ea poate să constituie doar un fundament solid pentru acțiunea hotărâtă și puterea de muncă, pentru un angajament convingător în favoarea multor oameni, mai puțin favorizați de soartă.

Dumneavoastră, Stimate Domnule Prim Ministru, v-ați conceput viața sub semnul acțiunii și servirii acestor oameni și ați investit întreaga putere de muncă în această zonă de activitate. În semn de recunoștință față de atitudinea dumneavoastră de viață exemplară, vi se aduce astăzi onoare din partea Universității noastre. Atât laudatio cât și discursul dumneavoastră de acceptare, expresiv, bogat în idei, i-a convins pe toți cei prezenți că a fost o decizie corectă. Avem în Dvs. un *Doctor honoris causa* care, maturizându-se în repsonsabilitățile sale, nu poate decât să le potenteze și mai mult.

Cunosc faptul că nu sunteți un prieten al discursurilor lungi ; de aceea permiteți-mi vă rog, să mai adaug doar că distincția de *Doctor honoris causa* nu-l onorează numai pe cel care o primește, ci și pe cel care o acordă, în cazul acesta Universitatea « Lucian Blaga » din Sibiu.

Suntem bucuroși și mândri de această onoare, vă felicităm din inimă și vă dorim multă sănătate, putere de muncă și succes în tot ceea ce vă propuneți.

Gaudeamus Igitur!

LAUDATIO în cinstea Primului Ministru al Bavariei Horst SEEHOFER, cu prilejul decernării titlului de Doctor Honoris Causa al Universității „Lucian Blaga” Sibiu / Hermanstadt

I. Cu privire la titlul de Doctor Honoris Causa acordat Domnului Prim-Ministru Horst Seehofer

Pentru mine ca întâi stătător al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord este o mare bucurie să particip la această festivitate de decernare din partea Universității „Lucian Blaga” din Sibiu a titlului de Doctor Honoris Causa, Excelenței Sale, Domnului Horst Seehofer, Prim-Ministru al Statului liber Bavaria și Președinte al Partidului „Uniunea Creștin Socială” din Bavaria.

Mitropolia noastră cu sediul la Nürnberg întreține și cultivă de mulți ani relații bune cu Statul liber Bavaria, cu Guvernul bavarez și cu Ministerul Cultelor

Alocuțiuni

și Învățământului. Ca Biserică Ortodoxă Română am fost foarte bine primiți în Germania și cu deosebire în Bavaria, cel mai întins Land al Germaniei, cu o populație de peste 12 Mil. de locuitori. Peste tot, credincioșii noștri - căsătoriți în proporție de peste 80 % cu etnici germani - s-au integrat în noua lor patrie fără să-și uite țara de origine. Buna noastră organizare într-o Arhiepiscopie cu 46 de parohii în Germania, cu o mănăstire și o Școală de pictură, deschiderea ecumenică și intensa colaborare cu Bisericile mari din Germania și cu celelalte culte, la nivel local și central, ca și angajarea în social au făcut ca Mitropolia noastră să fie recunoscută de Statul bavarez ca și Corporație de drept public - Körperschaft des Öffentlichen Rechts. Astfel ne bucurăm de același statut de drept ca și Bisericile mari din Germania. Această recunoaștere este o confirmare a contribuției pe care o aduce Mitropolia în procesul integrării românilor în societatea germană și a rolului ei de punte între Biserica Ortodoxă Română și Bisericile din Germania. Ca și creștini ortodocși români în Bavaria și în Germania ne iubim țara care ne-a primit și ai cărei cetățeni suntem în marea noastră majoritate, după cum ne iubim țara de origine. În același timp suntem europeni convinși, pentru că unitatea popoarelor și a oamenilor este voită de Dumnezeu Însuși.

Mitropolia noastră a propus cu bucurie și convingere Universității din Sibiu acordarea titlului de Doctor Honoris Causa Domnului Prim-Ministru Horst Seehofer. Aceasta n-a fost doar inițiativa mea ca Mitropolit, ci întreaga Adunare eparhială a fost alături de mine, susținând cu entuziasm propunerea. Ne bucurăm că Înaltpreasfințitul Mitropolit Dr. Laurențiu al Ardealului, ca decan împreună cu Consiliul profesoral al Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” și Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu au primit propunerea noastră și au decis acordarea acestui titlu Domnului Prim-Ministru Seehofer.

Îl cinstim astăzi pe un politician care în calitatea sa de Prim-Ministru al Bavariei și Președinte al Partidului „Uniunea Creștin Socială” din Bavaria aduce o contribuție substanțială pentru ca valorile creștine în landul european Bavaria să fie trăite și respectate și pentru ca ele să reprezinte liniile directoare ale societății. În statul liber Bavaria se poate remarca foarte ușor că credința creștină nu este doar o afacere privată. Dimpotrivă Creștinismul și Bisericile au avut întotdeauna și un rol social, ca și o importanță culturală cu totul deosebită. Creștinismul a impregnat puternic orașele și satele în ce privește construcția însăși a locuințelor și clădirilor publice, tot astfel arta, arhitectura, pictura, ca și viața de zi cu zi a oamenilor. Această pecete creștină merge până la salutul bavarez folosit de toți: „**Grüß Gott**”, care este asemănător cu salutul românesc „**Doamne ajută**”.

Bavaria este o țară impregnată peste tot de cultura creștină, dincolo de libertatea religioasă și de convingerea personală a unuia sau altuia. La aceasta a contribuit în mare măsură, de zeci de ani, simpatia politică față de Biserică a Guvernului bavarez și politica explicit creștină a Partidului „Uniunea Creștin Soci-

ală”. Numărul mare al sărbătorilor religioase decretate ca zile legale de odihnă, vacanțele școlare orientate după marile sărbători creștine, protecția duminicii... sunt expresia unui mare respect al Statului față de practica religioasă a majorității oamenilor. Domnul Prim-Ministru Seehofer a subliniat în numeroase rânduri că credința creștină este o caracteristică identitară a Bavariei, că oamenii au nevoie de valori și că tocmai Creștinismul oferă un fundament solid de valori inspirate din învățătura sa cu privire la omul creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. De curând, cu prilejul „Zilelor ecumenice ale Bisericii” la München, unde am fost și eu prezent, Domnul Prim-Ministru Seehofer a subliniat clar și pregnant fundamentul creștin al politicii sale și al Guvernului bavarez.

Aceasta nu înseamnă că politica își atribuie aroganța de a lua întotdeauna cele mai bune sau perfecte decizii. A promite mântuirea și realizarea paradisului pe pământ este o caracteristică a ideologiilor și o practică a dictaturilor. Noi am trăit aceasta în România până în 1989. Domnul Horst Seehofer și Partidele „Uniunea Creștin Democrată” din Germania și, mai ales, „Uniunea Creștin Socială” din Bavaria știu că politica este trecătoare, dar și că pentru o politică eficientă este nevoie de binecuvântarea lui Dumnezeu. Politica modelează viața ale cărei fundamente și posibilități le-am primit de la Dumnezeu și pe care nu le putem crea noi oamenii oricât ne-am strădui. Politica nu poate deci crea o lume perfectă. Ea operează în cadrul posibilităților oferite de Dumnezeu. Aceasta este o convingere fundamentală a politicii creștine pe care Horst Seehofer și „Uniunea Creștin Socială”, ca Partid creștin au mărturisit-o întotdeauna.

Domnul Prim-Ministru Seehofer reprezintă un Land cu una dintre cele mai bogate tradiții creștine din întreaga Europă, un Land în care Bisericile se bucură de o poziție foarte importantă în politică, în stat și în societate. Această poziție specială a Bisericilor poate fi remarcată în viața de zi cu zi. Bavaria are cele mai multe zile de sărbătoare în care nu se lucrează. Totuși Bavaria este Landul cu cea mai bună economie din Germania. În Bavaria, întâlnești crucifixe și simboluri religioase pretutindeni, în Școli și în instituțiile de Stat. De asemenea religia creștină se predă în toate școlile publice, iar facultățile de teologie sunt încadrate în universitățile de Stat. În toate acestea se oglindește o lungă tradiție de bună colaborare între Stat și Biserici. Bavaria este din acest punct de vedere (și din multe altele) un model de urmat pentru toată Europa, un Land impregnat de creștinism, cu bogate tradiții creștine pretutindeni prezente: în viața particulară, în societate, în politică și în cultură; în același timp, un Land deschis spre lume și cu mari libertăți pentru fiecare cetățean al său. Acest principiu este cunoscut ca „**Liberalitas Bavariae**”.

Amintim și aceea că în Bavaria se întâlnesc diferite Tradiții care coexistă într-o mare toleranță. Astfel Mittelfranken, unde Mitropolia noastră pentru Ger-

Alocuțiuni

mania, Europa Centrală și de Nord își are sediul, în Nürnberg este marcată de Tradiția evanghelică-luterană. Oberpfalz, Oberbayern și Niederbayern sunt majoritar catolice. Puternica influență creștină asupra societății se poate vedea și din faptul că Partidul „Uniunea Creștin Socială”, de mai mult de 50 de ani, a câștigat alegerile, adeseori, cu majoritatea absolută. Guvernul bavarez și „Uniunea Creștin Socială”, cu convingeri fundamentale creștine, reprezintă marea majoritate a oamenilor din Bavaria. Iar Domnul Horst Seehofer reprezintă ca Prim-Ministru, Statul liber Bavaria, iar ca Președinte al Partidului, „Uniunea Creștin Socială”. Domnia Sa este deci angajat pentru o politică și, de asemenea, o înțelegere politică bazate pe valorile creștine.

De aceea prin acordarea titlului de Doctor Honoris Causa, Universitatea din Sibiu, Vă cinstește nu numai pe Excelența Voastră, ci în Persoana Excelenței Voastre onorează întregul Stat liber al Bavariei. Acest titlu este în același timp o mulțumire adusă Bavariei și Guvernului ei pentru marea deschidere față de noi românii ortodocși care trăim în acest Land ospitalier și față de Mitropolia noastră, o mulțumire de asemenea pentru integrarea noastră în societatea germană.

Ca români ortodocși suntem bucuroși și recunoscători că am fost primiți în Germania și cu deosebire în Bavaria. Germania și România se disting prin relații deosebite. Să amintim ca exemplu că România a fost prima țară din blocul comunist care a stabilit relații diplomatice la nivel de ambasadă cu Republica Federală a Germaniei (1967), iar Patriarhul Iustinian al Bisericii Ortodoxe Române făcea prima sa vizită într-o țară liberă tot în Germania (1970).

II. Cu privire la Persoană

Excelența Sa, Domnul Prim-Ministru Horst Seehofer s-a născut în 4 iulie 1949 în Ingostadt. Este căsătorit și are patru copii. Este diplomat în economie, expert în administrația publică și socială cu grad universitar.

După diferite activități în Administrația publică, din 1980 până în noiembrie 2008 a fost deputat ales în Parlamentul german (Bundestag), reprezentând circumscripția electorală Ingolstadt. Din 1983 până în 1989 a fost Purtător de cuvânt al grupului parlamentar al Partidului Uniunea Creștin Socială în Parlamentul german (Bundestag). Din 1983 până în 1992 a fost secretar de stat la Ministerul Federal al Muncii și Ordinii Sociale. Din mai 1992 până în octombrie 1998 a fost Ministru Federal al Sănătății. În toate aceste domenii de activitate era foarte important să se practice o politică cu responsabilitate creștină spre binele oamenilor și dreptate socială. Deci o politică pe baza valorilor creștine. Horst Seehofer a devenit în acest timp, prin politica sa creștin-socială, un politician de marcă.

Din octombrie 1998 până în noiembrie 2004 a fost Vicepreședinte al grupului parlamentar CDU/CSU în Parlamentul german (Bundestag). Din 1994 până în

2008, Domnia Sa a fost Vicepreședinte al Partidului CSU din Bavaria. Din 2000 până în 2008 a fost Președinte al grupului social (CSA) din cadrul Partidului CSU. Din noiembrie 2005 până în octombrie 2008 a fost Ministru federal al Alimentației, Agriculturii și Protecției Consumatorului. Din octombrie 2008, Excelența Sa, este Președinte al Partidului „Uniunea Creștin Socială” și Prim-Ministru al Statului liber Bavaria.

III. Europa creștină ca datorie comună

Cortina de fier a izolat timp de 50 de ani Bisericele și popoarele din Estul și Sudul Europei față de cele din Vest. În tot acest timp, contactele au fost rare și îngreuiate. După căderea în 1989 a zidului Berlinului și a regimurilor comuniste atee din blocul de est, dialogul privind identitatea Europei a devenit posibil dintr-o perspectivă integrală care include și implică, de asemenea, Estul și Sud-Estul Europei ca și Bisericele răsăritene.

Convingerea noastră profundă este că unitatea europeană nu se poate realiza dacă Europa și Uniunea Europeană sunt înțelese doar ca o comunitate economică, financiară și administrativă. Europa trebuie să fie mai mult decât o zonă comercială, un schimb neîngrădit de mărfuri și liberă circulație a forței de muncă. Europa trebuie să fie mai ales o comunitate de valori morale și spirituale. Aceasta nu înseamnă că Europa trebuie să impună de sus cetățenilor săi valori sau să dea directive de comportare, cum din păcate, în anumite privințe, se întâmplă deja. Fiecare este liber în ce privește viața personală, precum și convingerile sale politice sau religioase. Este însă evident că Europa are nevoie, mai mult ca oricând, de un fundament comun spiritual. Iar noi credem cu tărie că Europa are deja dintru începuturile ei acest fundament în Creștinism. Numai că fundamentul creștin trebuie mereu redescoperit și trăit ca atare.

Criza financiară actuală arată foarte clar cât de repede un sistem și o gândire orientate exclusiv economic și pecuniar se poate clătina, dacă banul, câștigul, profitul și renditele - toate, fundamente trecătoare - înlocuiesc orice sistem de valori, iar acestea, valorile, sunt călcate în picioare. Criza actuală care afectează mai cu seamă Europa și Emisfera nordică, deci „lumea liberă” este un semn și o avertizare: identitatea și sistemul nostru de valori, ca și toată viața noastră, nu pot fi bazate pe economie, pe bani și piață, pe consum și pe materialism.

De aceea formele de viață și standardele de drept ale Uniunii Europene de astăzi nu trebuie să devină un surogat care să înlocuiască conținutul religios și cultural al noțiunii de Europa. Mai cu seamă identitatea creștină a Europei nu trebuie să fie ignorată în viața societății de zi cu zi și pusă între paranteze, ca și când n-ar avea nici o importanță. Identitatea creștină a Europei trebuie să reprezinte în același timp și caracteristica politicii cu privire la societate dacă vrem să avem o

societate sănătoasă. Acestea nu sunt considerații elitiste ale unui om al Bisericii, ci observații serioase cu privire la provocările societății de astăzi!

În Vest se folosește foarte des expresia „Creștinismul apusean”, fără să se facă vreo referire la Tradiția creștină ortodoxă. Acest lucru nu este numai regretabil, ci înseamnă și un adevărat deficit. Europa creștină nu poate „să respire decât cu amândoi plămâni”, după cum s-a exprimat adeseori, atât de frumos, Papa Ioan Paul al II-lea, inspirându-se dintr-o afirmație a unui filozof religios rus. **Răspunsul la întrebarea despre identitatea creștină a Europei, fără luarea în considerare a Ortodoxiei, rămâne nedeplin, neavenit și fragmentar.** El este asemenea cu privirea prin niște ochelari, la care însă lipsește o lentilă. Nu demult, unii politicieni au afirmat că Europa se oprește acolo unde începe Ortodoxia. Același Papă Ioan Paul al II-lea cu o privire mult mai largă a recunoscut și judecat cu totul altfel, afirmând că nu există Europă fără Ortodoxie.

Noi credem dimpotrivă că noțiunea supra-confesională de „**Europa creștină**” corespunde cel mai bine realității Continentului nostru, care se înțelege pe sine ca o **comunitate culturală și de valori** inspirate de Creștinism. Această noțiune implică și Biserica Ortodoxă, Tradiția și Spiritualitatea ei. Aici subliniem faptul că Ortodoxia este una, chiar dacă este organizată teritorial și jurisdicțional în Biserici naționale, care corespund adeseori cu diferite popoare. De asemenea Biserica Ortodoxă se înțelege pe sine ca Biserică Universală, fiind continuatoarea neîntreruptă a Bisericii nedespărțite din primul mileniu. Oricum Ortodoxia este prezentă astăzi pe toate continentele, cu foarte multe parohii, mănăstiri, instituții filantropice, școli de teologie și eparhii. În Germania, Ortodoxia, care numără 1,5 Mil. de credincioși este a treia mare confesiune creștină. De mai mulți ani ortodocșii împrăștiați în lume încearcă să se organizeze unitar, pentru a se exprima cu o singură voce, prin crearea de Conferințe episcopale ortodoxe, cum este și cazul Germaniei.

Cu deosebire Spiritualitatea ortodoxă răspunde nevoii omului de totdeauna după interiorizare și echilibru sufletesc. Noi constatăm în Occident ce forță de atracție exercită asupra oamenilor icoana și Liturghia ortodoxă, cu frumoasele ei cântări. De asemenea **isihasmul sau rugăciunea inimii**, adică rugăciunea făcută cu atenția concentrată în inimă sau cu mintea unită cu inima, care conduce la pacea inimii, lucrul cel mai de preț al omului, care nu poate trăi fără echilibrul sufletesc obținut numai prin **rugăciune și asceză**. Asceza este o altă noțiune cheie a spiritualității ortodoxe, adică postul alimentar, înfrânarea, lupta împotriva patimilor. Spiritul excesiv materialist și hedonist al societății noastre care exercită asupra oamenilor o nouă dictatură - o „dictatură fără dictator”, cum anumit-o Andrea Riccardi - nu poate fi învins, decât printr-o asceză liber acceptată care ne conduce

la libertatea interioară și dezvoltă în noi sentimentul comuniunii cu semenii noștri, mai cu seamă cu cei aflați în suferință și lipsă.

Globalizarea nu trebuie să conducă la deștrădăcinarea oamenilor. Noi nu putem accepta ca Europa dintr-un Continent creștin să devină un Continent în care secularismul, consumismul și materialismul, liberalismul moral, hedonismul și egoismul să devină noua religie a oamenilor. Îndepărtarea de Dumnezeu înseamnă un mare gol sufletec și înstrăinarea omului de sine însuși și de semenii săi.

În strădania noastră comună pentru viitorul creștin al Europei, îl știm pe Prim-Ministrul Bavariei și Președintele Uniunii Creștin Sociale, Domnul Seehofer de partea noastră. Tocmai pentru aceasta, stimate Domnule Prim-Ministru, primiți astăzi Titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Lucian Blaga din Sibiu la propunerea Facultății de teologie Andrei Șaguna.

Calde felicitări, Domnule Prim-Ministru Dr. Seehofer, atât din partea mea cât și din partea Bisericii Ortodoxe Române din România ca și a Mitropoliei noastre din Bavaria și Germania. **La mulți ani! Auf viele Jahre! Ad multos annos!**

Mitropolitul Serafim al Germaniei, Europei Centrale și de Nord

Discursul premierului landului Bavaria, dl Horst Seehofer, cu ocazia decernării titlului de doctor honoris causa din partea Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, 27 mai 2010

Tema discursului: Valorile creștine în societatea actuală

Adresare

„Recunoașterea e bine-venită atunci când vine din partea unor oameni, care au aflat, la rândul lor, recunoaștere.”

Cu aceste cuvinte al lui Cicero doresc să Vă mulțumesc, Excelență, pentru onoarea pe care mi-o acordați astăzi, aici.

Mult stimate domnule profesor Oprean,

Cu deosebită bucurie accept titlul de doctor honoris causa, care mi-a fost acordat astăzi la propunerea Facultății de Teologie Ortodoxă și a Institutului de Teologie Evanghelică, în acest cadru festiv. Este, aș spune, o propunere ecumenică și, tocmai din această cauză, un prilej de deosebită bucurie.

Cea de a 2-a Zi Ecumenică a Bisericilor, celebrată cu două săptămâni în urmă în München, mi-a demonstrat că viitorul aparține ideii ecumenice. Creștinii pot face mult mai mult pentru lume atunci când o fac împreună, urmărind același scop. Slujbele de deschidere și încheiere a ceremoniei au fost pentru mine impre-

Alocuțiuni

sionante mărturii de credință. M-au mișcat deopotrivă și rundele de discuții, în care oamenii vorbeau despre viața lor, despre temerile, necazurile și nevoile lor, despre ce înseamnă pentru ei a fi creștin. Încă o dată s-a adeverit că oamenii sunt intens preocupați de viață și de credință: trăiesc din propria credință și le fac și altora cunoscute convingerile lor.

Personal, acest semnal plin de speranță lansat de Ziua Ecumenică a Bisericii mi-a făcut bine, deoarece în lunile anterioare au existat îndeosebi titluri negative despre Biserica căreia îi aparțin în mijloacele mass-media din Germania. Însă celebrarea comună a creștinilor din lumea întreagă mi-a redat curaj. Mi-a conferit mie personal curaj, tărie și încredere. Împreună vom da din nou viață valorilor creștine în societatea de astăzi.

Cu aproape trei ani în urmă a fost lansat același semnal pentru viitor și aici, la Sibiu. Între 4 și 9 septembrie 2007 s-au întrunit aproximativ 2100 de delegați ai diferitelor Biserici – catolică, evanghelică, ortodoxă, anglicană, neoprotestante – la cea de a 3-a Adunare Ecumenică Europeană. Această conferință a constituit „o etapă importantă a maratonului ecumenic” – cum a numit-o foarte potrivit episcopul landului Bavaria, dr. Johannes Friedrich, în predica sa de Rusalii –, mai ales că nimeni nu știe câți kilometri mai avem înaintea noastră.

La un maraton e nevoie de răbdare și respirație susținută. Dar e nevoie și de etape spre destinație, cum a fost cea de a 3-a Adunare Ecumenică din 2007 de aici, din Sibiu, sau a 2-a Zi Ecumenică a Bisericilor din München. Aceste etape sunt importante atât pentru procesul ecumenic, cât și pentru creștinii din Europa. Asemenea etape demonstrează că:

„Europa nu poate fi doar o uniune economică sau politică. Europa are nevoie de o viziune comună și de un fundament de valori comun, dacă dorește să aibă un viitor.”

Aceste cuvinte le-a rostit cardinalului Walter Kasper, președintele *Consiliului Papal pentru promovarea unității creștinilor*, la ședința de deschidere a Adunării Ecumenice Europene. Și tot el a spus:

„Europa – mă refer la noi, creștinii din Europa – trebuie să se trezească. Europa trebuie să se susțină pe sine, adică să-și susțină istoria și valorile care au făcut-o mare odată și care pot să-i dea un nou viitor. Aceasta este sarcina noastră comună.”

Europa trebuie să fie o uniune a valorilor. Aici sunt întru totul de acord cu cardinalul Kasper și cu Dumneavoastră, Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit. Aceasta constituie o misiune comună a tuturor creștinilor. O misiune care ne privește pe fiecare dintre noi. Și de acest lucru sunt profund convins.

A fi creștin și a fi angajat politic sunt, desigur, două statute diferite. Însă aceste statute nu se exclud, ci se completează reciproc. Primul nu trebuie conceput și practicat separat de celălalt.

Ca și creștinii, avem o busolă care ne arată calea: concepția creștină despre om. Fiecare om este chipul lui Dumnezeu. Ca persoană, el posedă o demnitate in-

tangibilă și drepturi elementare conferite de Creator. Ca oameni, suntem chemați de Dumnezeu la libertate, ceea ce implică totodată și un nivel ridicat de responsabilitate individuală.

Responsabilitatea individuală ne-o exercităm în existența comună cu ceilalți. Libertatea și responsabilitatea nu pot fi lăsate pe seama răspunderii unei instituții superioare – statul –, de dragul comodității. Libertatea și responsabilitatea sunt mai degrabă daruri pe care fiecare dintre noi trebuie să le exercite în interesul său și al altora, după propriile posibilități.

Fiecare este în primul rând responsabil față de sine însuși și față de ai săi. Chiar și în situații dificile trebuie să existe inițiativa individuală. De abia când potențialul individual nu este suficient intervine rețeaua socială, se implică solidaritatea societății. Ea reprezintă ajutorul necesar venit în sprijinul propriei ajutorări, principiul trăit al subsidiarității.

O asemenea concepție despre ordinea socială trebuie să fie afluentul unei politici care, prin mijloace de stimulare, să ducă la preluarea responsabilității – responsabilitate față de sine, precum și față de comunitate.

Dacă fiecare individ – din poziția sa și prin forțe proprii – preia responsabilitate, atunci, prin împreunarea acestor forțe, vom asigura viitorul Bavariei, al Germaniei și al Europei într-o lume globală. Aceasta este viziunea unei societăți care menține un echilibru între rolul protector al statului și răspunderea individuală a cetățenilor.

În economia de piață socială se păstrează cel mai bine acest echilibru. Ea realizează legătura între eficiența economică și siguranța socială stabilă. În centrul economiei de piață socială, al cărei adept sunt, stă omul.

O politică care așează omul în centru trebuie să permită ca majoritatea oamenilor să poată să-și dezvolte și desfășoare talentele și capacitățile și să le exercite în societate. O politică socială stabilă presupune în primul rând deschiderea șansei de participare la viața socială și economică.

1. Familiile – pilonii performanței în societatea noastră

Acest lucru începe din familie. Copiii sunt viitorul nostru. Niciodată această propoziție nu e rostită prea mult într-o societate dezvoltată să aibă copii, cum e cazul la noi, în Germania. De aceea trebuie să facem totul pentru ca familiile să aibă și în viitor condiții bune de viață.

Familia este cel dintâi și cel mai important loc unde copiii simt iubire, unde își formează personalitatea și unde se nasc credința și religia. Dacă vrem să ne educăm și să ne creștem copiii pentru a deveni personalități puternice, cu principii valorice, atunci trebuie, mai întâi de toate, să întărim familia.

Alocuțiuni

În Bavaria facem acest lucru în felurite moduri. De pildă, sprijinim familiile financiar printr-o alocație de creștere a copiilor provenită din fondurile landului, dezvoltăm sistemul de îngrijire pentru copiii sub 3 ani și oferim părinților o multitudine de măsuri de ajutorare și sprijinire în creșterea copiilor, începând cu asistența timpurie oferită de moașe calificate și mergând până la centrele familiale, în care părinții primesc sprijin în toate situațiile din viață. Această politică de sprijinire merită fiecare euro investit în ea.

Părinții au un rol esențial, de neînlăturat, în dezvoltarea copilului. Ei îi sunt copilului cele mai apropiate persoane în etapele hotărâtoare ale vieții lui. Ei trebuie să-l orienteze și să-i insuflă valori. Ei înșiși trebuie să-i fie un model. Părinții trebuie să simtă ceea ce este bun pentru dezvoltarea copilului lor, ceea ce merge prea departe și ceea ce se poate tolera. Dacă nu au acest simț, atunci trebuie să aibă suficientă responsabilitate pentru a solicita consiliere și ajutor. Acest ajutor este disponibil la noi, în Bavaria.

Afirm cu tărie că Bavaria este și va rămâne un land al familiei. La noi e valabilă regula: Familiile au prioritate!

2. Al doilea punct esențial este educația: politica educației este cea mai bună politică socială

Educația îi oferă omului o libertate de mișcare în conturarea activă a vieții sociale și culturale. O educație bună nu este numai condiția unei vieți responsabile și a modelării propriului viitor. Educația asigură și viitorul țării noastre, viitorul Europei.

Suntem dependenți de materia primă numită spirit. Liniile directoare ale unei politici a educației orientate spre viitor sunt egalitatea de șanse, promovarea performanței și sprijinirea individului. Fiecare copil are înzestrări și talente deosebite. De aici trebuie să începem. Dorim să ne sprijinim copiii, potrivit potențialului lor individual, în cel mai bun mod cu putință, dar vom avea și pretenții de la ei.

Școlile noastre constituie cel mai important partener al părinților în educația copiilor lor. Ele își îndeplinesc sarcina foarte bine, în cele mai multe cazuri. Principiul creșterii responsabilității individuale a școlilor s-a dovedit a fi eficient. Multe școli își dezvoltă un profil propriu și principii de organizare specifice, încheie contracte de educație între elevi, dascăli și părinți și pun în practică o mulțime de proiecte, care uneori sunt surprinzătoare.

Religia ca disciplină de învățământ ocupă un loc deosebit de important în școlile noastre. Aici, în cadrul orelor de religie – dar nu numai – are loc formarea și educația valorilor în mod concret. Tinerii se confruntă în ora de religie cu problemele centrale și întrebările existențiale ale omului despre Dumnezeu, creație, sensul vieții sau despre ce urmează după moarte.

A putea discuta într-o atmosferă de siguranță și la un nivel potrivit cu vârsta despre aceste probleme, în cadrul orei de religie, este important pentru dezvolta-

rea personalității tinerilor. Am observat acest lucru la copiii mei. Unde altundeva decât în ora de religie era locul și timpul potrivit să discuți aceste chestiuni, la un nivel adaptat vârstei?

A te confrunta – chiar și critic – cu probleme de credință și religie este indispensabil pentru maturizarea și dezvoltarea tinerilor, în opinia mea. Copiii și tinerii pun inevitabil întrebări existențiale. Ei se confruntă cu viața sub toate aspectele ei. Învățământul religios are o funcție importantă în procesul de maturizare a tinerilor.

Credința și religia pot oferi însă, așa cum eu însumi am descoperit, și stabilitate, sprijin și orientare în viața noastră. E un lucru pe care fiecare trebuie să-l trăiască pe cont propriu. Însă când un copil sau un tânăr nu află nici de la părinți, nici de la școală ceva despre credință, atunci i se ia posibilitatea de a descoperi ce bogăție de sensuri îți oferă credința. Niciun tânăr nu ar trebui privat de șansa de a se confrunta activ cu probleme de credință și religie.

Și nu în ultimul rând, educația și formarea valorilor are loc concret nu numai în ora de religie, ci și în activități de voluntariat ale tinerilor. Eu însumi i-am admirat pe tinerii care, în număr mare, s-au implicat activ în organizarea și desfășurarea Zilei Ecumenice a Bisericilor în München. Cei 4000 de tineri asistenți voluntari, fete și băieți, și-au întâmpinat oaspeții cu entuziasm, amabilitate și cu multă disponibilitate de a ajuta. Dacă societatea noastră ar fi compusă numai din tineri ca aceia pe care i-am văzut și cunoscut acolo, am avea mai puține probleme în relațiile reciproce cotidiene.

3. Al 3-lea punct esențial: Formarea și educația valorilor

Realitatea este însă alta. Procentajul populației atașate confesional și legate de biserică se află în scădere în Europa, în Germania și chiar în patria noastră bavareză. Educația religioasă și educația valorilor nu mai are loc în mod automat în familie, ca altădată. Valori socotite odată consacrate iremediabil par să pălească sau cel puțin nu mai sunt la fel de ușor de definit. Anul trecut, Cancelaria de Stat a Bavariei a dispus efectuarea unui sondaj de opinie în care erau chestionați oameni din toate categoriile de vârstă cu privire la valorile lor. Mulți dintre cei chestionați aveau dificultăți în înțelegerea termenului „valori”. În ceea ce privește valorile, domnește la ora actuală o oarecare imposibilitate de a discuta despre ele. Ce valori există? Care sunt valorile pe care eu îmi clădesc viața? Care sunt valorile importante în societatea noastră?

Excelență,

În *Laudatio* ați afirmat deja că actuala criză financiară ne face să vedem cu claritate cum un sistem construit doar pe DAX și DOLAR este un sistem clădit pe nisip. Când edificiul financiar devine instabil, aceste aparente „valori” încep să se

Alocuțiuni

clatine. Astfel, dintr-o criză financiară se poate naște o criză de identitate pentru o întreagă societate sau un întreg continent.

Mai cu seamă în perioade de criză este important să ne punem la încercare sistemul de valori. Și să cugetăm asupra fundamentului spiritual care a făcut din Europa ceea ce este astăzi. Acest fundament poartă numele de creștinism.

Mai cu seamă în perioade de criză avem nevoie de valori. Valorile sunt importante. Ele sunt cele care ne dau rădăcini și ne ajută să ținem piept furtunilor. Ele întăresc o comunitate, promovează unitatea și dau stabilitate în vremuri schimbătoare. Ele fac viața bogată și îi dau profunzime, ele dau sensuri și produc fericire. Valorile sunt ajutoare, nu obstacole!

Valorile sunt temelia și factorul de coagulare al unei societăți valoroase. Le avem fiindcă le-am primit și le-am acceptat de la început drept fundament al culturii noastre. Nu le abandonăm principial, fiindcă știm că fără ele nu se poate. Și discutăm reînnoit despre valori și despre relevanța lor concretă de fiecare dată când apar situații sociale noi, care fac acest lucru necesar.

Și tinerii sau, mai bine spus, tocmai tinerii au valori. Deseori ei sunt chiar mai critici în ceea ce privește atașamentul față de principiile lor valorice, mai consecvenți și mai incoruptibili decât noi, adulții! Dar nu întotdeauna ei sunt conștienți de aceste valori.

De aceea, la 1 martie 2010, am făurit în Bavaria *Alianța Valorilor*. Sub motto-ul „Împreună suntem puternici pentru copii, tineri și adulți” membrii Alianței vor să însoțească, să întărească și să lărgească tot mai mult procesul de formare și educație a valorilor.

Scopul Alianței este ca, prin cooperarea a cât mai multe forțe sociale, să consolidăm durabil fundamentul creștin al valorilor noastre în conștiință. De aceea, misiunea Alianța nu este destinată doar copiilor și tinerilor, ci și persoanelor care au o importanță deosebită în creșterea, dezvoltarea și educarea copiilor și tinerilor noștri. Este vorba de părinți și educatori, învățători și profesori, personal onorific implicat în educarea tinerilor, precum și de mijloacele mass-media – colaboratori importanți în procesul educației în societatea comunicațională modernă.

Mă bucură faptul că *Asociația Valorilor Bavaria* are deja 62 de parteneri din toate domeniile societății noastre. Toți ajută la întărirea competenței valorice a tinerilor și a persoanelor responsabile de creșterea și educația tinerilor; ei contribuie la deschiderea unor orizonturi de acțiune și experiență, în care tinerii să experimenteze valorile și să deprindă un comportament orientat spre valori.

Sunt conștient de faptul că *Alianța Valorilor Bavaria* nu este o „armă miraculoasă”. Dar într-o lume pluralistă, în care suntem constrânși să reacționăm de fiecare dată prompt la schimbările tehnice și sociale din timpul nostru, este bine să ai o temelie valorică și să fii și conștient de această temelie a valorilor. Conștientizarea

temeliei noastre valorice este o sarcină pe care trebuie să o începem împreună: în Bavaria, în Germania și în toată Uniunea Europeană.

Sentița Curții Europene de Justiție pentru Drepturile Omului în cazul crucifixului din noiembrie 2009¹ ne-a mișcat profund în calitatea noastră de creștini cu o concepție proprie asupra valorilor comune ale Europei. Ce-i drept, a fost vorba de o sentița într-un caz individual, valabilă doar în cazul persoanei reclamante din Italia. Dar sentița arată că în societatea noastră există o tendință de negare a moștenirii noastre culturale, a fundamentului valoric iudeo-creștin al Europei, și de promovare a unei societăți care își creează singură valorile ei.

Că tendința aceasta nu e bună ne-o arată nu în ultimul rând actuala criză financiară. De aceea este important ca, în calitate de creștini, să continuăm să ne facem auzit glasul în țările Europei. Este important să ne implicăm activ și este de o importanță decisivă să înfăptuim în Europa o societate modernă în care se respectă demnitatea umană, întemeiată pe baza concepției noastre creștine despre om.

Închei cu un cuvânt al lui Jürgen Habermas, care pentru mine, ca om politic, constituie o atenționare, dar totodată și o misiune de îndeplinit:

„Statul liberal nu are voie să-și descurajeze cetățenii credincioși și comunitățile de credință să se exprime, în această calitate a lor, în chestiuni de politică, întrucât nu poate să știe dacă nu cumva, prin această opreliște, societatea seculară se debranșează de la resurse importante, făuritoare de sensuri.”

Vă mulțumesc pentru atenția acordată!

Traducere: Pr. Conf. Dr. Constantin Oancea

¹ Prin această sentița, Curtea Europeană a Drepturilor Omului obliga statul italian la plata unor daune morale unei femei originare din Finlanda, care reclamase faptul că în școala în care învață copiii ei nu au fost înlăturate crucifixe. În motivarea sentiței se menționa că prezența crucifixelor în sălile de clasă încalcă libertatea părinților de a-și educa copiii potrivit propriilor convingeri (n.tr.).